HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והשאר נאכלות בפדיון. כדמפרש ואזיל: **הא דלא כרבי.** אלא כרבי אליעזר בר' שמעון דאמרי[ז] שחיטה לא מקדשא לפיקר אפסר להו בתקנה זו קודש זריקה שעליין אין להם שום קדושת הגוף והרי הן כתמלאן ומושך איזה שתים שילרה חורק הדם עליהן ומקדשן ומתירן ואלו שנשאלו בקדושת דמים שלהן אסורות עד שיפדו ופודן ככל קדושת דמים ואוכל כל [ח] מה שילרה: **דאי רבי יוחנן דאמרי[ט] שחיטה מקדשא.** נהי דשתים מהן אין להן אלא קדושת דמים ושנן בפדיה דכבשים מידי דחזו להו קמקדשי ואיכ קדושת דמים בעלמא עלייהו ונפקי לחולין ומצינ מעות ואומר בכל מקום שהן השתים שאינן מקודשות יתמלאו על מעות הללו ובלא פדיה לא מתמלאי דלא שריא להו זריקת הכבשים מיהו היכא פריק להו והיכי משתרו והרי אינו מכיר אלו הן שאינן מקודשות: **ואי מפיק להו לגולהו אבראי ופריק להו.** לתרתי מייתייהו: **כיון דכתיב.** בשתי הלחם: **לפני ה'.** והניח הכהן אותם על לחם הבכורים וגו' (ויקרא כג) שמע מינה פנים מינהו: **איפסלו להו.** המקודשות ביולת ומתוך שאין אתה מכירן הרי כולם פסולות: **ואי.** לפריק להו גואי ואוכלן [י] הכן בפנים לאדעתן השתים חולין והשתים קודש קמעייל חולין לעזרה: **ממילא חויין.** דתוך העזרה הן נעשין חולין והוא לא הכניסן משנעשו חולין: **והתניא אין פודן אלא בחוץ.** משום חולין לעזרה: **הא ואי.** [יא] דקתני פודן בחוץ דלא כרבי ועושה תקנה זו קודש זריקה ומושך איזו שתים [יב] שילרה. והוא הדין דהוה מצי למיפרך בריש אלא דאי רבי [יג] אדאעתן בעי לאוגופי בהדייהו דהא לא ידע מי הן [יא] דקדושות ומיהו דאליגמא מייתי אקשי ליה עד דאפקיה [יג] מטעמיה: **לא קדשו** [יב] **לה כלל.** והכא נמי אמאי קדשו שתי חלות מתוך אדאעתן: **הכל מודים כו'.** ואע"ג דלא [יד] פריש הי מייתייהו: **עורלאפא.** שם מקום: **ד' כבשים.** ואין הדין אלא שנים: **אמר לי אמר אומר כן.** לזרוק את אלא לשמה תחילה אלא את לשמו תחילה: **הפסדא אם האחרונים.** כדאמר לעיל (דף מז:) אין לך דבר שנראה [יג] לשמן ונזרקה מלשמן כגון הני דמשזרק ראשונים לשמן תו לא חזו הכך לשמן וכיון [יד] דנזרקה מלשמן אין כשרין אלא לשמן כשאר כל הזבחים [טו]. ל"א אם לי אמר אומר כן אלא אדאעתן לשמן הפסדא את המזרקים באחרונה הכא לא אריכי ופסולין: **עמוד** [טז] **חטא.** [טז] ואלא לשמן חוטא הוא דאסור לשנות בזבחים: **בשביל שתוכה.** לאכול את השנים: **אבני חטאת.** הנאכלין לכהנים: **שנתערבו באבני עולה.** העולים [יז] למזבח יצתו למעלה כולם על המערכה: **ומאי.** יעלו לבית השריפה: **לימא עמוד חטא.** והעלה למזבח חטאת שאינה ראויה לו בשביל שתוכה אלא להפסיד עולה: **חטא בחטאת לוכות בחטאת.** כגון לעיל בכבשים שחוטות בעצמן וחוזה בעצמן אמר: **לפני זמנן.** קודם עלרת: **לאחר זמנן.** לאחר עלרת: **הדם זורק.** אלא לשמן: **ואם היפה שבם.** אלא לשמן קאי ועלרת ושבם היא לא יזרוק דכיון דאיתי מקרבן איבור תו לא דחי שבם: **ואם זרק הורמה ע"מ להקטיר אימורין לערב.** אבל היום לא יקטירם: **לימא עמוד וחטא.** להקטיר אימורין לערב ותאכל [יז] בשר ואמאי אמר לא יזרוק ואפלא הדם בשקיעת החמה: **עמוד חטא בשבם בשביל שתוכה אמרינן.** כגון כבשים דזוכה [יח] בהן בו ביום: **תכיס של תרומה** [יט][**שנשברה בגת העליונה.** היינו עדשים שקורין מי"ר]: **ותפחונה טמאה.** שיש שם חולין טמאין: **מודה רבי אליעזר ורבי יהושע כו'.** אע"ג דחייש רבי יהושע לקמן [נע"ב] בהפסד חולין מודה הוא שאם יכול לחזור אחר כלי טהור לקבל בו אפי' רביעית יגיל ואע"פ שבין כך ובין כך תפול התרומה לתוך החולין ולך הכל לאיבוד לפי שתרומה טמאה אין לה תקנה:

תרד

ביון דכתיב לפני ה' אפסיל ליה ביוצא. אע"ג דגבי לחמי תודה נמי כתיב לפני ה' (ויקרא ז) ונאכלין בכל העיר הכי קאמר כיון דכתיב לפני ה' אלמא בעינן פנים ומיפסיל ביוצא מדאיתקש לחטאת דאמר באיזהו מקומן (זבחים דף נה.) ופרק התערובות (שם עז.) מייתי כה"ג וגרסינן אי אבראי איפסילו ביוצא: [ט] **לעולם כרבי.** ואין התנור מקדש כיון [מ] [יב] דלא קדשי גולהו [יב] כדפריש אי נמי כמאן דאמר (לעיל דף ז.) אין כלי שרת מקדשין אלא מדעת: **הא דלא כרבי.** משמע דלרבי אלעזר ברבי שמעון לא מקדשא שחיטה אלא זריקה דאי מקדשא היאך מושך אחר שחיטה דילמא הכי לא קידשה השחיטה [נא] ונראה שמקדשת הכל [נ] [מ] [ולא] כמו גמר קדושה אבל לרבי שהוא גמר קדושה אי אפשר לקדש זה בלא זה: **מושך** שנים מהן וזורק דמן שלא [נב] לשמה. תימה הא כיון דהתקנו בשחיטה אבל אבל הכבשים אבל הלחם דבקו אבל הכבשים אבל הלחם וי"ל דשחיטה להני כבשים לא נקנה כיון דלא נתברר מי הם המוקדשין וכולהו לא חזו:

חטא בחטאת בשביל שתוכה בחטאת אמרינן. ואפילו היה עובר דומיא [נ] דעולה דעובר בלא דבל שממנו לאיש הרי הוא בבל תקטירו ופ' כילד עולין (פסחים ד' פה.) אין עשה דוחלכו את הבשר דוחה לאו דועבים לא משכרו בו ולא אמרינן עמוד וחטא בשביל שיזכה בחילה לא דומה אילה להקטרה דאיכא תקנת קרבן ועדיפא ואפילו היכא דאיכא תקנת קרבן לא אמרינן אלא היכא דנשחט [נג] כדאמרינן לעיל (דף מו.). אבל הלחם אבל הכבשים ולא שריגן לשוחטן אלא לשמן וגבי תודה שנתערבה בתמורה [נ] דחבירתה אין לה תקנה אע"ג דליכא אלא איסורא דחוזא בעזבה פ' תמורה (לקמן פ:) וטובא איכא מיהו קנא קשה דבפרק התערובות (זבחים עח.) אמרינן נתערב בדם התמצית יפסך לאמה ולא אמרי' חטא בדם התמצית בשביל שתזכה בדם הנפש וי"ל דמשום גזירה הוי כדאמרינן התם והא דתנן בהקומץ (לעיל כג.) נתערב קומצה בשריה לא יקטיר דאע"ג דגופה דמנחה היא לא אמרינן חטא בשירים בשביל שתזכה בקומץ כיון שיש להן שני שמות:

או שנחטן בין לפני זמנן בין לאחר זמנן. וע"ל דאפי' לשמן כשרין הכא אין לך דבר שכשר אלא לשמן ופסול לשמן ונראה לי דאמתי כתנא מחטאת יולדת דהוא מסוסר זמן קודש זמנה: **חטא** בשבת בשביל שתוכה בשבת. תימה יזרוק כדי לאוכלן מי דכי אמי גוונא תנן פרק שתי הלחם (לקמן דף לט:) [נד] וי"ל דאין זה זכות ואין לחטא בכך ואין לדמות למה שהמתירו לדדומה קודם שיבא לידי חיוב שבת (שבת ד' ד.):

כבשי

ולא לבדדין קתני אלא ה"ק ביו"ט זורק כשנטמאו ובשבת אינו זורק אף כשנטמאו ואי זרק הורצה אף בשלא נטמאו בין בחול בין בשבת. תוס' אחרות ורש"י פי' כיון דאסור להקטיר אימורים עשאום כמו שנטמאו אז אבדו ושריא בשר באכילה. גליון: ז) ב) תיבות של תרומה נמחק: ח) העליונה והתחתונה טמאה: ו) כל מי: ז) ואוכלן להו: ח) ודאי. הא דקתני פודן בחוץ כו' אליעזר ורושה: ט) שתים שהן שריגה ואי קשיא הא בין לאביי ובין לרבא אמרינן לעיל אליבא דראב"ש דלא תפיס פדיונו והיכא מוקמינן הא דקתני פודין דלדידיה תריץ ה"מ היכא דנורק הדם שלא לשמן דאדחו להו חלות אבל הכא פריק להו קודם זריקה ומתוך דחזו לקרבנו דאי בעי מניף הני אלימא למתפס פדיונם: י) ברישא דאי ר' לארבעתן: יא) קדושות. ור"י פי' דמתנופה לא קשה מידי דאפשר דמניף כל חד וחד עם חברתה והוי להו [ג'] תנופות [ע"י לעיל (דף מד ע"ב) בר"ש ד"ה ומניף בפי' שם] תוס' אחרות: יב) לא קדשו ארבעים מתוך שמנים ותיבות לה כלל נמחק: יג) לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו: יד) וכיון דנדחו: טו) הזבחים אלא לשמן אבל כי זריק להו בדיעבא מלשמן כשרים: טו) עמוד חטא וזורק שלא: יז) ותאכל הבשר: יח) כבשים דזוכה לאוכלן: יט) כיון דלא חזו כולהו: כ) כדמפרש לעיל (דף מו ע"א): כא) נראה שמקדשת הכל כמו גמר ס"א שמתקדשת לדברי הכל ולרבי אליעזר אינו כמו גר': כב) שלא. לשמן ואין זה אבדו כבשים אבד הלחם דהא איכא תרי לשמן תוס' אחרו': כג) היכא דנשחט. דהא אמרינן לעיל: כד) שתי הלחם. הבבליים היו אוכלים אותו חי:

ב) כונתו דכמנסה דתרומות שם ליתא לגירסת של תרומה ומולין ולכן הלוקרו המפרשים שם לפרש למיירי בתרומה ומולין וכ"ש מפרש"י.

ג) נלקמן פ: פפ. קו. פ"ב פפ: זבחים עז. חולין קכ:]. ב) [עי' תוס' לקמן פ: ד"ה וכי ותוס' לקמן פפ. ד"ה אם אימתא]. ג) לקמן עח. עיריכוי ב. קדושין נפ. ד) קדושין נה: שבת ד. ה) [זבחים עז.]. ו) מיר כח: ביפה כ: ד"ש, ז) פסחים טו. תרומות פ"ח משנה ט, ח) [לעיל מז.]. ט) [שם], י) למזבח שם ד"ש לא אמ"כ ד"ש ינתנו. י"ק, כ) גי' י"ק, ל) עי' בכס"ק סוף פרק ר' ישמעאל ותמלא ביאור דבריו תוס' אלו בתרוכה, מ) חזו טולכו. נ"ש, נ) נ"ש אלא דלא גמר קדושה כו'. י"ש, ס) רש"ק, ע) נ"ל דחטאת. נ"ק, פ) [אולי נ"ל בתמורתה ומתה אחת מהן]. צ) נ"ל בדמפוש. נ"ק.

הגהות הב"ח

(א) גב' מיומיים דר' יוחנן מהא דאתמר: (ב) שם והתנן מנחת שנאבדה בגת העליונה והתחתונה טמאה מודה בנ"ל ומיבוא של תרומה ומיבוא מולין נמקתן: (ג) רש"י ד"ה הא ודאי וכו' מטעמיה דאא קדשו לה כלל הס"ל ואמ"כ מ"ס לא קדשו מ' מתוך פ' והכל נמי: (ד) ד"ה הכל מודים כו' ואע"ג דלא ידע הי מייתייהו קדוש הס"ר: (ה) ד"ה עמוד וחטא דשלא לשמן מוטא הוא:

רבינו גרשום

הא קא מייתי חולין לעזרה דאסור דאמרי' מה אני בשלך אסור איסור יוצא אף שלך כשלי אסור: לימא תיהוי תיובתיה דר' יוחנן דאמר לא קדשו ארבעים מתוך שמונים מהא ברייתא דתניא מושך שתים מהן ומניפן. מושך ב' מהן מן הכבשים ווורק דמן שלא לשמן שכיון שכשריין לשמן כשרין שלא לשמן. שאם אי אתה אומר כן אלא זורק הראשונים לשמן האחרונים דחוין הן ונפסלין אפילו שלא לשמן דכבר ניתר הלחם בראשונים ואין לך דבר שנדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו. אלא זורק תחלה הראשונים שלא לשמן דעדיין לא נדחו דהי ייהי דבעי מצי זריק: עמוד חטא. לעשות לכתחלה שלא לשמן. בשביל שתוכה כדי שירויח: אבני חטאת הנאכלין לכהנים. יתנו למעלה מעל גבי המזבח להקטירן ורואה אני את בשר החטאת למעלה כאילו הן עצים והשאר נאכל: ואמאי. אמרו חכמים תעובר צורתו לימא עמוד וחטא להקטיר איברי חטאות בשביל שתוכה בעולה ו) לא אמרינן אלא עולה לשרפה אזלא: כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן שקודם השחיטה לא קדשו הכבשים ויכול לשנותן לזבח אחר: חבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה בבור חולין טמאין. שאם יכול להציל ממנה מן התרומה

ו) נגאלה דתסר כאן וכ"ל עמוד וחטא וכו' אמרינן עמוד וחטא בחטאת בשביל שתוכה לעולה לא אמרינן אלא כלו לגריפה אזלא:

שיטה מקובצת

ו) הא דלא כרבי. פ"ה אלא כרבי אליעזר דאמר לא קדשה שחיטה ולא מיפסל ביוצא. תימה מ"מ שמא על הני דנפקו נשחטו ב' הכבשים ושחיטה עושה זיקה ואומר מהר"ם דכיון דלאחריות נתכוין להפריש ארבע כי יצאו הוי כאבדו ואידך הוי לאחרונים שנשחט עליהם דאע"ג דר' אליעזר בעי תרתי מ"מ לא בעי שחיטה מבוררת וכיון דאמר תרתי מגו ארבע ולאחריות הפריש מהני. והקשה בקונטרס הלא בין לאביי ובין לרבא אמרי' לעיל דלר' אליעזר לא תפיס פדיונם והיאך אמרי' פודין ותירץ ה"מ היכא דנורק דמו שלא לשמו דאדחו להו החלות אבל הכא פריק להו קודם זריקה ומגו דחזי לקרבן דאי בעי תאי מניף אלימא למתפס פדיונם גליון: וס"ה דמצי למפרך דאי כרבי הא בעי תנופה לארבע והר"י פי' דמתנופה לא מצי למפרך מידי דתנופה דמחיים מצי למעבד מארבעתן יחד דעל ארבע שחט ותנופה דלאחר מיתה דמשמע שמושך שנים ומניפן ולא ארבעתן היינו דאין מניפן יחד שהוצרך למשוך שנים לזבח אבל מ"מ יעשה שתי תנופות לאחר שחיטה ויניף כל שנים בפני עצמן עם הכבשים והא דאמרינן מושך [שנים אינו ר"ל שנים] לבד אלא ר"ל כל שנים בפני עצמן. תו"ה: דאי רבי כיון שאמר שחיטה מקדשה איפסלו ביוצא והיאך הם נאכלת בפדיונו שמא הם אותה שקדשה השחיטה (ד) ד"ה הכל מודים כו' ואע"ג דשחיטה עושה זיקה ותוכל להקשות אין יכול לפדותם שמא בהם היה הזיקה [ואם תרצה לומר] יוכל לפדותם דזיקה אינה מוציאה מידי פדייה אכתי קשה הא אבד הלחם וא"כ אבד כבשים הא לא תקשי לך כיון דארבע חלות [נשה ונתכוין] לאחריות האחרונות נכנסות בזיקייהו לכל דבר. תו"ה: (כ) מושך שנים כו' וא"ת שמא אותן שהוא זורק שלא לשמו קדשו הלחם וא"כ הרי אבדו הכבשים אבד הלחם דכיון ששחטה שלא לשמו נתבטל מתורת כבשי עצרת

עין משפט נר מצוה

קיט א ב מיי' פי"ב מהלכות פסולי"מ הלכה טו:
קכ ג מיי' פ"ש מהל' תמידין ומוספין הלכה יג:
קבא ד מיי' פ"ו מהל' פסולי"מ הלכה כ:
קבב ה מיי' פט"ו מהל' פסולי"מ הלכה יט:

לעזי רש"י

מי"ר [מיי"ר]. עֲרֵבָה (חלק של גת, שבו מניחים את הענבים).

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

שיטה מקובצת (המשך)

אע"כ הכבשים שנים הם בלא לחם וי"ל דכיון דלאחריות הביאם לא הוי אבדו כבשים שהרי נכנסו האחרונים תחתיהם. מיהו קשה להר"ם דפיק פסיק ותני שמושך שנים מהם אפי' הם הראשונים ואע"פ שהם קדשו הלחם ושחיטת (האחרון) (האחרונות) לא עשה כלום. ואיך מצטרפין השחיטה של (ראשון) (הראשונות) והוזריקה של (אחרון) (האחרונות) דודאי [אם] לא נשחט (האחרון) (האחרונות) אלא לאחר זריקת הראשונים ניחא (דמטעם) [דהטעם] דהאחרונים יכנסו תחת הראשונים ויקדש שחיטתן וזריקתם את הלחם אלא להשלים זריקת האחרונים שחיטת הראשונים היכי משכחת לה אחריות כזה וי"ל דודאי אשכחנא כה"ג במעילה (עי' לקמן דף פ' ע"א) השוחט שני אשמות לאחריות (נשפך דמו של אחד מהן) דזריקת השני מהניא לפטור בשר חברתה מן המעילה: תו"ה [עוד כתוב] וא"ת משמע שאין כאן קפידא איזה שנים זריק לשמן ואיזה מהן דזיק שלא לשמן ובלבד שיזרוק תחילה שנים שלא לשמן ואפי' נשחטו אותן דלשמן באחרונה ואמאי אם נשחטו באחרונה אותן דזריק דמן לשמן היכא מהניא דזריקה דידהו להתיר הלחם באכילה והרי לא הוקדש הלחם ע"י שחיטתן כי אם ע"י שחיטת שנים (האחרונים) [האחרים] דנשחטו תחילה וי"ל דהוי כאילו שחט ארבעתן לאחריות כדאמרי' במעילה השוחט שתי (חטאות) [אשמות] לאחריות דמו מהני (להתיר) [לפטור] הבשר דחברתה [מן המעילה]. תוס' אחרות: ג) הדם יזרק כו'. וא"ת הניחא למ"ד נדרים ונדבות קרבין ביו"ט דנקטיר האימורין ונאכל הבשר אלא למ"ד אין קרבין אלא עד הערב א"כ תיאך הבשר יאכל כל כמה דלא מתקטר אימורים כהנים לא מצי אכלי בשר: (הגה"ה) דמשמע אפילו ביו"ט מתאכלי הבשר א) וי"ל הא דאין הבשר נאכל אא"כ מתקטר האימורים ה"מ כשהן ראויין להקטיר אבל הכא מוקמינן לה כשנטמאו האימורין דלא חזו תו להקטיר דעבשיו לא חלי אכילת הבשר בהקטרת האימורין ואע"ג דאמר ואם זרק הורצה (לערב האימורים) [להקטיר אימורים] לערב ההיא מיירי בשלא נטמא ומילי מילי קתני א"נ ר"ל כיון דאין האימורין ראויין להקטיר היום עד לערב כמאן דלית להו דמו ולא מעכבי הקטרתן אכילת הבשר [עכ"ה]. וי"ל דמיירי כשנטמאו אימורים או אבדו הא דקאמר בשבת לא יזרוק ואם זרק הורצה להקטיר אימורים לערב מיירי בדאיתנהו